

Procedure voor het verkrijgen van faciliteiten bij dyslexie

Diagnose, bekendmaking, faciliteitenpas en opsomming standaard en extra faciliteiten

1. Procedure bij intake en diagnosticeren van dyslexie, waarop standaardfaciliteiten volgen.
 - a. Als de leerling start met een **dyslexieverklaring**: de mentor vraagt ouders verklaring en achterliggend onderzoeksverslag van erkend bureau bij de zorgcoördinator in te dienen.
 - b. Vermoeden van dyslexie volgend uit taaltest en/of rapportvergadering, of geuit door ouders of docenten, moet bij de mentor kenbaar worden gemaakt. De mentor vult een meldingsformulier¹ in met het bredere beeld rond het vermoeden van dyslexie en levert dat in bij de zorgcoördinator.
 - c. Bij **vermoeden van dyslexie** hoort een leerling eerst een half jaar (extern) RT te hebben gehad voordat is vast te stellen of het gaat om dyslexie of om een leerachterstand.
 - d. De RT'er houdt na elke acht daadwerkelijke lesweken een 'pre-test' moment op grond waarvan het vermoeden van dyslexie kan worden bevestigd. Bij bevestiging volgen de standaardfaciliteiten als aan het halfjaar RT is voldaan en ouders besluiten tot (extern) onderzoek. De faciliteiten worden blijvend toegekend bij bevestigend onderzoeksverslag en dyslexieverklaring. Wanneer het halfjaar RT en/of onderzoek uitblijft, dan stopt de aanvraag voor facilitering.
2. Registratie en herkenbaarheid van leerlingen met recht op faciliteiten voor docenten / mentoren.
 - a. De zorgcoördinator meldt de leerling met dyslexie in SOM (zichtbaar als 'beperking' bij het leerlingenoverzicht per klas, doorklikken voor extra informatie), en zet de leerling op de lijst 'leerlingen met recht op extra tijd bij toetsen'.
 - b. De mentor zorgt voor bekendmaking onder de vakdocenten van de klas bij tussentijdse indicatie. De zorgcoördinator mailt elke update van de extra-tijd-lijst aan alle medewerkers.
3. De mentor stuurt de leerling(en) met recht op standaardfaciliteiten op een van tevoren vastgesteld moment aan het begin van het schooljaar voor gesprek naar de RT'er.
 - a. De RT'er bespreekt de faciliteiten met de leerling(en), hoe met de faciliteiten en inspanningsverplichting om te gaan en deelt de faciliteitenpas(sen) uit.
 - b. De RT'er kan wanneer nodig een beperkt aantal vervolgfafspraken met een leerling maken voor verandering in huiswerk aanpak en omgaan met dyslexie. Dit kan ook later in het jaar.
4. Standaardfaciliteiten bij dyslexie:
 - a. Extra tijd/ verkorte versie bij toetsen
 - b. Aanpassing van beoordelingsnorm m.b.t. meerekenen spellingsfouten
 - c. Toets wordt aangeleverd in lettertype Arial 12 regelafstand 1,5
 - d. In overleg met taaldocent ook eens een toets mondeling kunnen doen
 - e. Toepassen van het bodemcijfer (rapportcijfer minimaal 4 in klas 1, en 3 in klas 2)
 - f. Dispensatie 2^e MVT in Vwo-bovenbouw (indien gewenst)
 - g. Op elke faciliteitenpas staat ook een samenvatting van de inspanningsverplichting
5. Extra faciliteiten in specifieke situaties; een commissie (RT'er, ZC, AL) adviseert de directie:
 - a. Gebruik van het softwareprogramma Kurzweil (met scanner en laptop) bij toetsen
 - b. Aangepast programma voor Frans e/o Duits

¹ Meldingsformulier: Wie uitte het vermoeden van dyslexie, en op grond van welke signalen? Citoscore totaal, en taal afzonderlijk. Cijferbeeld rapport en uitslag taaltest klas 1. Huiswerkhouding. Sociaalemotionele situatie en gedrag.

Mogelijke ondersteuning en faciliteiten

Taalzwakke leerlingen of **leerlingen met dyslexie** kunnen n.a.v. de leerling-bespreking van de afdeling en/of het zorgteam worden opgegeven voor extra ondersteuning. In dat geval behoort deelname aan de geadviseerde ondersteuning tot de vereiste inspanningsverplichting op grond waarvan de faciliteiten worden toegekend. Het advies en het al dan niet volgen van de ondersteuning wordt door de zorgcoördinator in SOM geregistreerd.

Na bespreking in de afdeling of het zorgteam zorgt de mentor voor een (gestandaardiseerde) schriftelijke uitnodiging aan de ouders van de leerling. In de jaarplanning staat per leerjaar op welke momenten welke ondersteuning wordt gegeven. Basisprincipe: ondersteuning in klas één vindt plaats in module 2 en 3 van het leerjaar, in klas twee en drie in module 1 (n.a.v. doubleren of advies bij eindrapport) en module 3.

Degene die de ondersteuningsmodule geeft, of het zorgteamlid dat de leerling in begeleiding heeft, bespreekt de voortgang met de mentor van de leerling. De begeleider noteert de uitkomst van dit gesprek in SOM en de mentor informeert, schriftelijk of telefonisch, de ouders bij het eerstvolgende rapport.

1. Extra oefening nodig: oefenonderdelen volgens website e/o ondersteuningsmodule

- a. Signalering en startmoment → Cito onderdeel taalvaardigheden e/o voortgangsrapportage basisschool groep 7 en 8 kunnen wijzen op taalzwakte (registratie bij intake in SOM). Ook als uit de eerste maanden op school en/of taalttest bij Nederlands taalzwakte blijkt → 1.d.
- b. Docent kan oefenonderdeel van de website opgeven → ter oefening spelling e/o grammatica
- c. Leerlingen kunnen tegen gering uurbedrag bijles van ouderejaars krijgen (zie zorgkaart)
- d. Ondersteuning in module tijdens flexuur → opgave door mentor (na leerling-bespreking). De zorgcoördinator registreert welke leerlingen zijn opgegeven en de module hebben gevolgd.
- e. Blijvende ondersteuning nodig? → leerling moet steunmodules van de website zelfstandig gebruiken, eventueel externe RT nodig (door ouders geregeld), of kan het niveau niet aan.
- f. Evaluatie leerling → door degene die ondersteuning geeft samen met de mentor, en door de mentor met docenten bij de rapportvergadering na het volgen van ondersteuningsmodule(s).
- g. Evaluatie ondersteuning → na afloop van ondersteuningsmodule volgt inhoudelijke evaluatie in de sectie of zorgteam (eigenaar van module) & afdelingsleiders en zorgcoördinator stellen aan het eind van elk jaar de opbrengst van de ondersteuning vast per indicatie in SOM.

2. Standaard faciliteiten

- a. Criteria en moment van faciliteren → zie 'procedure' rond dyslexieverklaring voor leerlingen met (vermoeden van) dyslexie. Bij **taalzwakke leerlingen met Nederlands als 2^e taal (NT2)** geldt nr.1 over extra oefening en ondersteuning. Zij kunnen in de eerste twee jaar van hun verblijf op Het Baarnsch Lyceum extra tijd bij toetsen krijgen en onderhouden over de voortgang contact met het zorgteamlid voor NT2-ondersteuning.
- b. De standaard faciliteiten na indicatie:
 - i. Extra tijd bij toetsen → bij het SE wordt altijd met verlenging in tijd gewerkt (15 minuten per lesuur). Bij repetities etc. is er een aparte toets voor dyslecten die gelijkwaardig is aan de reguliere toets maar die wel aantoonbaar korter is. Dit geldt in onder- en bovenbouw.
 - ii. Aanpassing van beoordelingsnorm m.b.t. meerekenen spellingsfouten →
 - Maximaal 20% van het totale aantal punten voor spelling.
 - Bij dyslecten spelfouten niet meetellen als er een andere vaardigheid wordt getoetst. En/of dyslecten mogen de spellingkaart erbij gebruiken.
 - Geen 'zoek de spelfouten' toets voor dyslecten, of beperken tot gerichte zoekopdracht met maximum (bijvoorbeeld: haal uit deze tien zinnen de vijf fouten in werkwoordsvormen).
 - Herhalingen van spelfouten worden niet meegerekend.
 - Fonetisch gespelde woorden worden voor de helft meegerekend t.o.v. andere leerlingen.

- Fouten tegen grammaticale regels als werkwoordstijden, naamvallen etc. worden wel beoordeeld en meegerekend.
- iii. Vergroting → Toetsen worden aangeleverd in lettertype Arial 12 regelafstand 1,5. Zoals bij het CSE is aangegeven i.p.v. vergroting. Voor leerlingen met een specifieke visuele handicap blijft vergroten een optie.
 - iv. In overleg met de taaldocent kan een toets soms mondeling worden afgenomen. → Wanneer op een repetitie flink onvoldoende is gescoord kan in overleg met de docent (een deel van) de toets mondeling worden overgedaan om te zien of de leerling de stof mondeling beter beheerst dan schriftelijk, ter ondersteuning en motivatie.
 - v. Toepassen van het bodemcijfer (in klas 1 het cijfer 4, in klas 2 en 3 het cijfer 3) → wanneer een leerling gemiddeld op of onder het bodemcijfer uitkomt, meldt de docent dit bij de mentor en de zorgcoördinator.
 - vi. Dispensatie 2^e MVT in Vwo-bovenbouw → leerlingen met dyslexie die bevorderbaar zijn naar V4 kunnen de 2^e MVT inwisselen voor een ander kiesbaar vak (van vergelijkbare studielast). In alle overige gevallen van taalzwakte op basis van NT2, zintuiglijke stoornis of eenzijdige hoogbegaafdheid in exacte vakken adviseert de commissie of dispensatie moet worden verleend. Dispensatie met als oogmerk 'een beter examengemiddelde' is bij voorbaat uitgesloten.
 - vii. Op elke faciliteitenpas staat ook een samenvatting van de inspanningsverplichting. → De leerling behoort het huiswerk goed bij te houden en uit te voeren, gebruikt de aanwijzingen en oefenprogramma's (waaronder WRTS), en zoekt bij problemen contact met de mentor en/of RT'er. De directie kan bij het niet nakomen van de inspanningsverplichting besluiten de faciliteiten (al dan niet tijdelijk) af te nemen.
- c. Evaluatie → NT2: Na de twee jaar ondersteuning wordt in de afdeling en het zorgteam geëvalueerd of dit afdoende was. Zo niet, dan bepaalt de commissie voor toekenning extra faciliteiten hoe verder te handelen qua faciliteiten en/of te volgen onderwijsniveau.
 - d. Evaluatie standaardfaciliteiten met leerlingen → Tegen het einde van elk schooljaar evalueert de RT'er e/o zorgcoördinator met de gefaciliteerde leerlingen. Deze noteert de evaluatie in SOM, en wijzigt waar nodig de informatie bij 'beperking' in het LVS.
 - e. Evaluatie standaardfaciliteiten met docenten → in de secties vormt de evaluatie van faciliteiten een jaarlijks terugkerend agendapunt. De uitkomst rapporteert het sectiehoofd aan de zorgcoördinator. De zorgcoördinator betreft de sectie-evaluaties in het jaarverslag en bespreekt met de staf mogelijke en nodige aanpassingen.

3. Extra faciliteiten: vast te stellen door directie op advies van de commissie (RT'er, ZC, AL)

- a. Criteria en moment van faciliteren → bovenstaande faciliteiten en ondersteuning moeten zijn aangeboden en doorlopen. Wanneer de leerling duidelijk aan zijn/haar inspanningsverplichting voldoet en ouders het advies van de school m.b.t. ondersteuning hebben opgevolgd, kan na bespreking in de afdeling en/of het zorgteam de 'commissie voor toekenning extra faciliteiten' de directie één of meer van onderstaande maatregelen adviseren. Voor het ingaan van (één van) deze faciliteiten nodigt (een lid van) de commissie de ouders uit om het besluit, de voorwaarden en de consequenties met de ouders door te nemen. Ouders verklaren zich hiermee akkoord en ondertekenen het bijbehorende handlingsplan.
- b. Extra faciliteiten ter ondersteuning →
 - i. **Gebruik van software programma Kurzweil** met scanner en laptop: Wanneer voor de leerling met dyslexie bij bespreking in de afdeling en/of het zorgteam een bovengemiddelde moeite met zijn/haar dyslexie blijkt, kan de commissie adviseren het gebruik van Kurzweil bij toetsen toestaan. Bij deze faciliteit hoort een brief met

technische eisen aan de middelen, afspraken over het gebruik en regeling m.b.t. de kosten. (zie bijlage 1)

c. Extra faciliteit ter dispensatie

- i. **Leerlingen met dyslexie kunnen in klas 2 en/of klas 3 een aangepast programma volgen in Duits en of Frans.** Voorwaarden: de school is in het bezit van de officiële dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksrapport. De leerling scoort ondanks bij leerling-bespreking vastgestelde inspanningen een 4 of lager voor deze taal. Heeft binnen school hulp gekregen bij planning en aanpak en voert de afspraken ook uit. Bij de andere vakken blijkt voldoende dat de leerling in staat moet worden geacht om zonder Duits en/of Frans op zijn minst een havo-diploma te halen, wat wordt uitgedrukt in een positief advies voor deze vakken. En verder ter beoordeling en advies van de commissie.

Effecten van deze aanpassing: de aanpassing is alleen mogelijk in de onderbouw en betreft een zodanige inperking van het vak Duits en/of Frans, dat het daardoor ondoenlijk is om het vak in de bovenbouw te volgen. Dit heeft gevolgen voor de pakketkeuze, van zowel het profiel als de keuzevakken, en de diplomakansen van de leerling. De overgebleven keuzemogelijkheden moeten daarom wel haalbaar worden geacht (zie ook de overige voorwaarden en advisering door docenten) en een volwaardig pakket opleveren.

Aanpassing in de onderbouw bestaat uit:

- Beperking van de huiswerkduur voor het vak tot een half uur per lesuur, en bij toetsen maximaal een uur.
 - Beperking van het leerwerk tot de variant Duits/Frans – Nederlands en hoeveelheid per keer.
 - Spreekvaardigheid mag in vorm van voorbereide overhoring van geleerde standaardzinnen.
 - Bij toetsen aangeven welke opgaven niet gemaakt hoeven te worden (i.i.g. niet meegerekend worden).
 - Altijd gebruik mogen maken van de spellingkaart voor het vak (in de boekhandel verkrijgbaar).
 - Fonetisch gespelde woorden worden niet fout gerekend.
 - Alternatief voor weggelaten stof kan zijn: het aanbieden van lees-/vertaalopdrachten.
- d. Evaluatie → de zorgcoördinator noteert elke leerling die in aanmerking komt voor en gebruik maakt van de extra faciliteit(en) in SOM, en stelt voor deze leerlingen een handelingsplan op. Vervolgens zijn de punten van evaluatie onder 2.d en 2.e van toepassing. De commissie rapporteert aan het eind van elk jaar de directie over de opbrengst van deze extra ondersteuning ten aanzien van de leerlingen die onder deze categorie extra faciliteiten vallen.